

Bársony István:
A FEHÉR EGÉRKÉK

Kisfiú koromban nagyon féltem az egértől és ha, kivált éjszaka, moszatolni hallottam, még aludni sem bírtam.

Pedig volt ám nálunk egér, mert faluhelyen laktunk, ahol a lakóházunk szomszédságában volt a magtár. Az egérek főképpen ott tanyáztak, de bizony el-eltévedtek onnan a földszintes épület szobáiba is.

Minden szobában volt egérfogó, és ha valamelyikben reggel észrevettük a pórul járt egérekét, volt öröm, ujjongás. Vittük az udvarra az egérfogót, odahívtuk a macskát s aztán eléjük ráztuk az egeret, amellyel a cirmosok valamelyike el is bánt.

Egyszer a nagybátyám, aki szeretett volna az egértől való félelmemről leszoktatni, azzal lepett meg, hogy szép kis drótkalitkában két fehér egeret küldött nekem. S íme, a hófehér testű, Pirosszemű állatkákat csakugyan nem néztem azzal a rossz érzéssel, aminővel a magtári szürke egereket. Nagyon kedvesek voltak; az embertől nem féltek; a kalitka drótja közé tett csemegét vígan majszolgatták, s olyan barátságosan közeledtek a hívásra, hogy lassankint teljesen hozzájuk szoktam, még meg is mertem őket simogatni.

Magam voltam az ápolójuk és mindennap megkínáltam őket valami jóval. Kivált az aszalt szilvába rejtett dióbelet szerették nagyon, és ha azt mutattam nekik, mindjárt kijöttek a kalitkájukból, minthogy a kalitka ajtaját is nyitva mertem hagyni néha-néha.

Volt egy pajtásom, aki annyira szerette az én fehér egereimet, hogy mindennap eljött és hozott nekik mandulát, vagy aszalt szilvás diót.

Egyszer, amikor ez a kis pajtásom elment tőlünk, a két fehér egérnek is nyoma veszett. Eltűntek a kalitkájukból, amelynek az ajtaja akkor is nyitva volt. Ijedten és szomorúan gondoltam magamban arra, hogy vajon nem a Gyurka vitte-e el a fehér egérekét; de mondani nem mertem. Hanem az elvesztett állatkáimat megsirattam. Minthogy hiába kerestük össze az egész lakást, nem gondolhattam jól. Hisz hívásomra most is csak előjöttek volna, mint máskor tették, ha szabadon mászkáltak.

Gyurka, a pajtásom, másnap megint eljött, és amikor a fehér egerekről kérdezősködött, nem állhattam meg, hogy azt ne mondjam neki: jobban tudod te, hogy hol lehetnek, mint én.

Amikor megdöbbenését láttam, megbántam, hogy szóltam, de már késő volt. A pajtásom elment és nem is jött többet hozzánk. Én pedig megint csak azt hittem, bizonyosan azért maradt el, mert röstelli, amit tett.

Pár nap múlva kisöcsém azzal sietett hozzám, hogy két egérfogóban is mozog egérke. Rosszkedvű voltam az egereim miatt; bántam is én a hitvány szürke egereket, amelyekről különben már úgyszem tartottam; hisz rég megszoktam a kalitkás fehér egereket.

A kisöcsém nem hagyott békét, hogy vigyük az egérfogókat az udvarra, s szokás szerint tartuk jól a házi macskáinkat, amelyek az egérfogó láttára nyávogva jöttek utánunk. Tudták már, mit kapnak. Az egérfogóink kis faszekrénykék voltak, amelyek jól elrejtették a beljük került apró állatot, úgy, hogy ha az ajtaját felnyitottuk, ki kellett belőle rázni az egeret.

Most is így cselekedtem, még pedig, hogy hamarabb készen legyek vele, tehát egyszerre ráztam egyet a nyitott szekrénykéken.

A következő pillanatban az ijedtség kiáltásával bámultam a földre. Mind a két szekrénykéből egy-egy fehér egér pottyant ki a nyávogó macskák elé. – Jaj, Istenem!... rögtön felkapta őket egy-egy vérengző macska és nekem elszörnyedve kellett látnom, hogy szép kis egereimnek menthetetlenül végük! Az egyik macskát valahogy elcsíptem, de a zsákmányát azért el nem eresztette, hiába kérleltem, mikor pedig erővel ki akartam venni a szájából, jól megkarmolt. Vérző kezemet elrántottam s futni engedtem a kegyetlen kis tigriseket, az én fehér egereim elpusztítóit.

De a fájdalmat, amit a fehér egerek pusztulása miatt éreztem, még növelte valami, ami ennél a veszteségnél is sokkal rosszabbul esett.

Gyurka jutott eszembe, az én szegény jó pajtásom, akit azóta sem láttam, amióta elárultam neki azt a csúf gyanúmat. Már nem törődtem a fehér egerekkel, csak Gyurkával.

Futva-futottam át hozzá.

Amikor megláttam, könnyezve kérleltem:

– Bocsáss meg nekem, Gyurkám!

Kitalálta, hogy a fehér egerekről van szó.

– Megkerültek? – kérdezte örvendezve.

Lesütöttem a szememet, úgy bólintottam, szótlánul. S aztán elmondtam a pajtásomnak, milyen furcsán jártam az egerekkel.

Gyurka elérzékenyedett.

– Szegénykék! Szegénykék! – ismételte.

De egyszerre kiderült az arca:

– Az egereidet ugyan elvesztetted, de a barátodat visszakaptad.

S erre megöleltük egymást.

(1910)